

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

“สินบน” คำนี้ในประเทศไทยมีการใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นคำที่อยู่เคียงคู่กับประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน สำหรับคำว่า “สินบน” ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พิจารณาความหมายว่าเป็นสิ่งที่ให้กันเพื่อตอบแทนกับผลประโยชน์ที่ผู้ให้ได้รับ ซึ่งมักจะเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้รับสินบนปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นประโยชน์ของผู้ให้สินบน ทั้งนี้ ในอดีตจนถึงปัจจุบันมีข่าวตามสื่อต่างๆ มากมายเกี่ยวกับการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งที่เป็นเรื่องที่ส่งกระทบต่อประเทศน้อยไปจนถึงเรื่องที่ส่งกระทบต่อประเทศเป็นอย่างมาก อีกทั้ง ผู้ประกอบกิจการและนักธุรกิจ ได้ใช้ช่องว่างทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้สินบน โดยการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล และให้ผู้แทนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลนั้น ให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรือไม่กระทำการในหน้าที่เพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยที่นิติบุคคลไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังมีการให้สินบนอีกกรณีที่มีความสำคัญยิ่ง คือ การให้สินบนกับผู้ที่มีความสำคัญในผลของคดีที่พิจารณาโดยศาล กล่าวคือการให้สินบนกับพยานในคดีเพื่อจูงใจให้เบิกความไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือไม่มาเบิกความเป็นพยานในคดีเพื่อให้ผลของคดีเป็นไปตามที่ผู้ให้สินบนต้องการส่งผลให้มีการแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม โดยการยุ่งเหยิงกับพยานบุคคล จึงไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้

สำหรับประเทศไทยประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นประมวลกฎหมายหลักในการกำหนดความรับผิดชอบอาญาในฐานะความผิดต่างๆ ซึ่งประชาชนรู้ และเข้าใจกันโดยทั่วไปและทั่วถึงนั้น ได้กำหนดการให้สินบนเป็นความผิดทางอาญาไว้ใน 2 มาตรา ดังนี้ ตามมาตรา 144 บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และมาตรา 167 บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด แก่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงาน

สอบสวน เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำใดอันมิชอบด้วยหน้าที่
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท”

ทั้งนี้ การให้สินบนนั้นนานาประเทศต่างให้ความสำคัญมาเป็นเวลานานมาแล้ว เห็นจาก
อนุสัญญาระหว่างประเทศต่างๆ ที่มีขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
กรณี ให้สินบน เริ่มต้นใน ค.ศ. 1996 อนุสัญญาขององค์การนานาประเทศแห่งภาคพื้นอเมริกา
เพื่อต่อต้านการทุจริต (Inter-American Convention Against Corruption) ข้อ 6 (1) (ข) ได้กำหนดให้
รัฐภาคีกำหนดการให้สินบนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นความผิดทางอาญา ต่อมา ค.ศ. 1999 อนุสัญญา
ของสภายุโรปเรื่องกฎหมายอาญาว่าด้วยการทุจริต (Criminal Law Convention on Corruption) ข้อ 2
ได้กำหนดให้รัฐภาคีกำหนดการให้สินบนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นความผิดอาญา รวมทั้งข้อ 18
กำหนดให้รัฐภาคีกำหนดให้นิติบุคคลผู้ให้สินบนต้องรับผิดในทางอาญ่อีกด้วย ต่อมา ค.ศ. 2000
อนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรม (United Nations Convention
Against Transnational Organized Crime) ข้อ 8 ได้กำหนดให้ประเทศภาคีแต่ละประเทศพึงจัดให้มี
มาตรการทางนิติศาสตร์กำหนดให้การให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นความผิดทางอาญา รวมทั้งข้อ 10
กำหนดให้รัฐภาคีกำหนดให้นิติบุคคลผู้ให้สินบนต้องรับผิดในทางอาญ่อีกด้วย และใน ค.ศ. 2003
อนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (United Nations Convention
against Corruption) ซึ่งอนุสัญญาดังกล่าวประเทศไทยได้ลงนามและให้สัตยาบันไว้ อันเป็น
พันธกรณีที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตาม โดยข้อ 15(ก) ของอนุสัญญาดังกล่าวได้กำหนดให้รัฐภาคี
กำหนดการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นความผิดทางอาญา รวมทั้งในข้อ 26 กำหนดให้รัฐภาคี
กำหนดให้การมีส่วนร่วมในการให้สินบนของ นิติบุคคลเป็นความผิดทางอาญา จากอนุสัญญา
ระหว่างประเทศที่ได้กำหนดให้ประเทศภาคีมีมาตรการทางกฎหมายกำหนดให้การให้สินบน
เป็นความผิดทางอาญานั้น สากลประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common
Law เช่นประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา หรือ ระบบกฎหมาย Civil Law เช่น ประเทศเดนมาร์ก
และสวีเดน ต่างตระหนักถึงความสำคัญและได้กำหนดบทบัญญัติความผิดและโทษทางอาญา
สำหรับการให้สินบนไว้ในกฎหมายภายในประเทศของตน

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการให้สินบนของประเทศไทย ประกอบ
กับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของสากล ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าหลักประกันของกฎหมายอาญา
คือ การห้ามใช้กฎหมายจารีตประเพณี ห้ามใช้กฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่ง กฎหมายอาญาต้องบัญญัติ
ให้ชัดเจนแน่นอน กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง และการตีความกฎหมายอาญา ต้องตีความ
โดยเคร่งครัดตามหลักภาษา ความสัมพันธ์กันเป็นระบบของกฎหมาย ประวัติความเป็นมาของกฎหมาย
และตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายอาญาฐานความผิด

ให้สินบนของประเทศไทยตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 144 และ มาตรา 167 ต้องตีความตามองค์ประกอบความผิดที่บัญญัติไว้อย่างเคร่งครัดไม่สามารถตีความนอกเหนือไปจากที่บัญญัติในกฎหมายได้ ทำให้บทบัญญัติความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการให้สินบนของประเทศไทย มีช่องว่างหลายประการที่ไม่เป็นไปตามหลักกฎหมายสากลที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ส่งผลให้กฎหมายไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการให้สินบนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะประชาชนไม่เกรงกลัวต่อความผิด อีกทั้งการให้สินบนบางประการก็ไม่เป็นความผิดในทางอาญา อันเป็นการปลูกจิตสำนึกที่ไม่ดีต่อประชาชนทำให้การให้สินบนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาของประชาชนที่สามารถกระทำได้

ดังนั้นจึงควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความรับผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับการให้สินบนในประมวลกฎหมายอาญาของไทยให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ เพื่อให้กฎหมายไม่มีช่องว่าง มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามหลักสากล ซึ่งผู้วิจัยสรุปปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการให้สินบนที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา 3 ประการ ดังนี้

5.1.1 ปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบความผิดฐานให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 144 และมาตรา 167

สำหรับประเทศไทยมีการบัญญัติความผิดทางอาญาสำหรับผู้ให้สินบนต่อเจ้าพนักงานและผู้มีตำแหน่งทางการเมือง ตามประมวลกฎหมายอาญา จำนวน 2 มาตรา ได้แก่ มาตรา 144 และมาตรา 167 ทั้งนี้ องค์ประกอบความผิดฐานให้สินบนต่อเจ้าพนักงานและผู้มีตำแหน่งทางการเมือง มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ “เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำ อันมิชอบด้วยหน้าที่” กล่าวคือต้องเป็นการให้สินบนเพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่จึงจะเป็นความผิด แต่ถ้าเป็นการให้สินบนเพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่นั้นไม่มีความผิดฐานให้สินบนตามประมวลกฎหมายมาตรา 144 และ มาตรา 167 ทั้งนี้ กฎหมายระหว่างประเทศได้กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบนไว้โดยกำหนดองค์ประกอบความผิดฐานให้สินบนในส่วนของมูลเหตุจูงใจอันเป็นเจตนาพิเศษในการให้สินบน ดังนี้ อนุสัญญาขององค์การนาาประเทศแห่งภาคพื้นอเมริกาเพื่อต่อต้านการทุจริต ข้อ 6 อนุ 1(ข) กำหนดว่า “เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการกระทำการหรือไม่กระทำการใดในการปฏิบัติราชการ” อนุสัญญาของสภายุโรปเรื่องกฎหมายอาญาว่าด้วยการทุจริต ข้อ 2 กำหนดว่า “เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นกระทำการหรือไม่กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่” อนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติ

เพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรม ข้อ 8 อนุ 1(ก) กำหนดว่า “เพื่อให้เจ้าหน้าที่นั้นกระทำการหรือไม่กระทำการใดในการปฏิบัติหน้าที่นั้น” และอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 ข้อ 15 (ก) กำหนดว่า “เพื่อให้กระทำการ หรือไม่กระทำการใดในหน้าที่ราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น” กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นการให้สินบนเพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำการหรือไม่กระทำการใดโดยชอบหรือมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ก็เป็นความผิดฐานให้สินบนซึ่งประเทศที่ดำเนินการตามอนุสัญญาระหว่างประเทศโดยนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการให้สินบนภายในประเทศของตนได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเดนมาร์ก และประเทศสวีเดน ซึ่งประเทศไทยควรจะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 144 และมาตรา 167 ให้สอดคล้องกับประเทศดังกล่าว

ประเทศอังกฤษ มาตรา 1 ในพระราชบัญญัติสินบน ค.ศ. 2010 ของกฎหมายประเทศอังกฤษได้กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบนไว้โดยกำหนดองค์ประกอบความผิดฐานให้สินบนในส่วนของมูลเหตุจูงใจอันเป็นเจตนาพิเศษในการให้สินบนคือ “เพื่อจูงใจบุคคลนั้นในการปฏิบัติหน้าที่หรือกิจการที่เกี่ยวข้องอย่างไม่เหมาะสม หรือเพื่อให้รางวัลแก่บุคคลนั้นสำหรับการทำตามหน้าที่หรือกิจการที่เกี่ยวข้องอย่างไม่เหมาะสม”

ประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรา 201 (b)(1) ในกฎหมายว่าด้วยการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและพยาน ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบนไว้โดยกำหนดองค์ประกอบความผิดฐานให้สินบนในส่วนของมูลเหตุจูงใจอันเป็นเจตนาพิเศษในการให้สินบน คือ “เพื่อมีอิทธิพลต่อการกระทำของเจ้าหน้าที่หรือมีอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลที่ได้รับเลือกให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการกระทำหรือสนับสนุนในการกระทำ หรือสมรู้ร่วมคิด หรือส่งเสริมให้มีการฉ้อโกง หรือให้โอกาสในการกระทำ หลอกลวงใดๆ ในสหรัฐอเมริกา หรือ ชักชวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลที่ได้รับเลือกให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐให้กระทำการหรือไม่กระทำการ ที่เป็นการละเมิดหน้าที่ทางกฎหมายของเจ้าหน้าที่หรือบุคคลดังกล่าว”

ประเทศเดนมาร์ก มาตรา 122 ของประมวลกฎหมายอาญาเดนมาร์ก ได้กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบนไว้โดยกำหนดองค์ประกอบความผิดฐานให้สินบนในส่วนของมูลเหตุจูงใจอันเป็นเจตนาพิเศษในการให้สินบน คือ “เพื่อจูงใจให้บุคคลนั้นกระทำการหรือไม่กระทำการใดเกี่ยวข้องกับด้วยหน้าที่ของตนเอง”

ประเทศสวีเดน มาตรา 7 ของประมวลกฎหมายอาญาสวีเดนได้กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบนไว้โดยกำหนดองค์ประกอบความผิดฐาน

ให้สินบนในส่วนของมูลเหตุจูงใจอันเป็นเจตนาพิเศษในการให้สินบน คือ “เพื่อให้ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ”

5.1.2 ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญา กรณีนิติบุคคลให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในประมวลกฎหมายอาญาของไทยไม่มีการกำหนดความผิด กรณี นิติบุคคลให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้เป็นช่องว่างทางกฎหมายที่ทำให้ห้าง ร้าน หรือผู้ประกอบการต่างๆ ไปจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เพื่อให้พ้นจากความผิดเมื่อมีบุคคลในนิติบุคคลให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจของนิติบุคคลนั้น ซึ่งในประเทศไทยมีนิติบุคคลมากมาย โดยเฉพาะนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจซึ่งจะต้องมีเรื่องของผลกำไรเข้ามาเกี่ยวข้อง หากนิติบุคคลไม่มีมาตรการในการป้องกันการให้สินบนของบุคคลผู้เป็นผู้แทนของนิติบุคคล ก็จะทำให้มีการให้สินบนโดยผู้แทนของนิติบุคคลเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น เหตุที่นิติบุคคลไม่มีมาตรการดังกล่าวเพราะนิติบุคคลไม่มีความผิดใดๆ ในการกระทำความผิดดังกล่าว ผู้แทนของนิติบุคคลผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบเป็นการเฉพาะตัว ทั้งที่ผู้ได้รับผลประโยชน์จากการให้สินบนคือนิติบุคคล ทั้งนี้ กฎหมายระหว่างประเทศได้กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลให้สินบนไว้ ดังนี้อนุสัญญาของสภายุโรปเรื่องกฎหมายอาญาว่าด้วยการทุจริต ข้อ 18 ได้กำหนดให้ประเทศภาคีแต่ละประเทศพึงจัดให้มีมาตรการทางนิติบัญญัติและมาตรการอื่นที่จำเป็นเพื่อให้เกิดความแน่นอนว่านิติบุคคลอาจต้องรับผิดชอบทางอาญาเกี่ยวกับการให้สินบนของผู้แทนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น หากนิติบุคคลนั้นขาดการควบคุมหรือดูแลผู้แทนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลนั้น อนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์การอาชญากรรม ข้อ 10 ได้กำหนดให้ประเทศภาคีแต่ละประเทศพึงจัดให้มีมาตรการทางนิติบัญญัติและมาตรการอื่นที่จำเป็นเพื่อให้เกิดความแน่นอนว่านิติบุคคลอาจต้องรับผิดชอบทางอาญาเกี่ยวกับการให้สินบนของผู้แทนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยใช้มาตรการลงโทษทางอาญาหรือมาตรการลงโทษที่มีใช้ทางอาญา รวมทั้งมาตรการลงโทษทางการเงินที่มีประสิทธิภาพได้สัดส่วนที่เหมาะสม และมีผลในทางยับยั้งการกระทำความผิด และอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 ข้อ 26 ได้กำหนดให้ประเทศภาคีแต่ละประเทศพึงจัดให้มีมาตรการทางนิติบัญญัติและมาตรการอื่นที่จำเป็นเพื่อให้เกิดความแน่นอนว่า นิติบุคคลอาจต้องรับผิดชอบทางอาญาเกี่ยวกับการให้สินบนของผู้แทนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคล เพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยใช้มาตรการลงโทษทางอาญาหรือมาตรการลงโทษที่มีใช้ทางอาญา รวมทั้งมาตรการลงโทษทางการเงินที่มีประสิทธิภาพได้สัดส่วนที่เหมาะสม และมีผลในทางยับยั้งการกระทำความผิด ซึ่งประเทศที่ดำเนินการตามอนุสัญญาระหว่างประเทศโดยนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการให้สินบน

ภายในประเทศของตนได้แก่ ประเทศอังกฤษ ซึ่งประเทศไทยควรที่จะเพิ่มเติมบทบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญานิติบุคคลให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในประมวลกฎหมายอาญาให้สอดคล้องกับประเทศดังกล่าว

ประเทศอังกฤษ มาตรา 7 และ 8 ในพระราชบัญญัติสินบน ค.ศ. 2010 ของประเทศอังกฤษ ได้บัญญัติให้นิติบุคคลอาจต้องรับผิดชอบทางอาญาเกี่ยวกับการให้สินบนของผู้แทนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคล เพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น

5.1.3 ปัญหาการกำหนดความรับผิดชอบในทางอาญา กรณีให้สินบนพยาน

การดำเนินคดี และการพิจารณาคดีของศาลในประเทศไทยนั้น ใช้ระบบกล่าวหา คือต้องมีการพิสูจน์ความถูกต้องกันด้วยพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นพยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานบุคคล ซึ่งพยานเป็นสิ่งสำคัญและเป็นปัจจัยหลักในพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้ศาลเห็นเพื่อนำมาพิจารณาวินิจฉัย และพิพากษาคดีในที่สุด ทั้งนี้ หากมีการให้สินบนพยานเพื่อให้เบิกความไม่ตรงกับความเป็นจริง หรือเพื่อไม่ให้พยานมาเบิกความต่อศาล ดังนี้ บุคคลผู้ให้สินบนนั้นจะมีความผิดเพียงเป็นผู้สนับสนุนให้พยานเบิกความเท็จซึ่งมีบทลงโทษเพียงสองในสามของโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทเท่านั้น ทำให้ผู้ให้สินบนไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย กฎหมายไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ไม่สามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญานิติบุคคลให้สินบนพยาน และได้กำหนดโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งประเทศไทยควรที่จะเพิ่มเติมบทบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญานิติบุคคลให้สินบนพยานในประมวลกฎหมายอาญาให้สอดคล้องกับประเทศดังกล่าว

ประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรา 201 (b)(3) ในกฎหมายว่าด้วยการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และพยาน ได้บัญญัติความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการให้สินบนพยาน หรือบุคคลอื่น โดยเจตนาที่จะมีอิทธิพลต่อคำเบิกความหรือด้วยเจตนาที่จะชักจูงให้บุคคลนั้นไม่มาเป็นพยาน

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพปัญหามาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด กรณีการให้สินบนตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย จะเห็นว่า มีข้อขัดข้องอยู่หลายประการ ทำให้เกิดช่องว่างในการใช้บังคับกฎหมายไม่สามารถนำผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้สินบนมาลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานให้สินบนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

5.2.1 ปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบความผิดฐานให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 144 และมาตรา 167

เดิม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 144 บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 167 บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท”

เห็นควรแก้ไขมาตรา 144 และมาตรา 167 เป็นดังนี้

ใหม่ มาตรา 144 บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 167 บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท”

5.2.2 ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญา กรณีนิติบุคคลให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เดิม ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้บัญญัติความผิดกรณีนิติบุคคลให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ เห็นควรเพิ่มเติมในมาตรา 144 วรรคสอง และมาตรา 167 วรรคสอง เป็นดังนี้

ใหม่ มาตรา 144 บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลใดและเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าวไม่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้น นิติบุคคลมีความผิดตามมาตรา

และต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ”

มาตรา 167 บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน เพื่อจูงใจ ให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับ นิติบุคคลใดและเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าวไม่มีมาตรการควบคุม ภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้น นิติบุคคลมีความผิดตามมาตรา นี้ และต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ”

5.2.3 ปัญหาการกำหนดความรับผิดในทางอาญา กรณีให้สินบนพยาน

เดิม ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้บัญญัติความผิดกรณีให้สินบนพยานไว้

เห็นควรเพิ่มเติมในมาตรา 144 วรรคสาม และมาตรา 167 วรรคสาม เป็นดังนี้

ใหม่ มาตรา 144 บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจูงใจ ให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับ นิติบุคคลใดและเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าวไม่มีมาตรการควบคุม ภายในที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้น นิติบุคคลมีความผิดตามมาตรา นี้ และต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้ใดไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ให้ เสนอให้ หรือยอมจะให้ผลประโยชน์แก่บุคคลใด โดยเจตนาที่จะมีอิทธิพลต่อคำเบิกความภายใต้คำสาบานของบุคคลนั้น ในฐานะพยาน ในการพิจารณาคดี หรือดำเนินการอื่นๆ ก่อนที่ศาลพิพากษา หรือด้วยเจตนาที่จะชักจูงให้บุคคลนั้น ไม่เป็นพยาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 167 บัญญัติว่า “ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน เพื่อจูงใจ

ให้กระทำกร ไม่กระทำกรหรือประวิงการกระทำใดไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับ
นิติบุคคลใดและเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าวไม่มีมาตรการควบคุม
ภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้น นิติบุคคลมีความผิดตามมาตรานี้
และต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์
ที่ได้รับ

ผู้ใดไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ให้ เสนอให้ หรือยอมจะให้ผลประโยชน์แก่บุคคลใด
โดยเจตนาที่จะมีอิทธิพลต่อคำเบิกความภายใต้คำสาบานของบุคคลนั้นในฐานะพยาน
ในการพิจารณาคดี หรือดำเนินการอื่นๆ ก่อนที่ศาลพิพากษา หรือด้วยเจตนาที่จะชักจูงให้บุคคลนั้น
ไม่เป็นพยาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”